

Onderwerp : Starten met een verruimde uitvoering van het Kindpakket en de Meedoenregeling
Programma :04. Een vitale samenleving, iedereen doet mee
Forum : Oordeelsvormend
Portefeuillehouder(s) : E. Boswinkel
Inlichtingen bij : Maaïke Verbeek

M.Verbeek@zutphen.nl

Soort bevoegdheid : Kaderstellend
Beleidsvrijheid : Ruim
Programmabegrotingswijziging : Nee

Het college van burgemeester & wethouders stelt voor:

Vooruitlopend op de aanpassing van de Verzamelverordening werk en inkomen van de gemeente Zutphen, het Kindpakket en de Meedoenregeling met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2022 uit te voeren onder de volgende bepalingen:

1. de inkomensgrens van het Kindpakket en de Meedoenregeling is 120% van het sociaal minimum;
2. het Kindpakket kan door ouder(s) worden aangevraagd voor hun thuiswonende kinderen van 0 tot 21 jaar;
3. de maximale vergoeding bedraagt € 500,- voor het Kindpakket en € 200,- voor de Meedoenregeling;
4. de vermogenstoets binnen de Meedoenregeling vervalt.

Inleiding

Op basis van de motie Behoud en inzet van middelen tegen armoedebestrijding van februari 2022 (bijlage 1) en het coalitieakkoord "Natuurlijk betrokken, gelijk vooruit" zet het gemeentebestuur versterkt in op de bestrijding van de armoede in Zutphen. In het coalitieakkoord wordt onder andere voorgesteld om miniregelingen beschikbaar te stellen voor gezinnen met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum. In dit verband worden met name het Kindpakket en de Meedoenregeling genoemd. Beide zijn gemeentelijke regelingen die financiële belemmeringen voor participatie wegnemen door bij te dragen in de kosten voor onder andere sport en cultuur. Beide miniregelingen kennen op dit moment een inkomensgrens van 110% van het sociaal minimum. Het Kindpakket is voor kinderen tot 18 jaar en wordt aangevraagd door de ouders. De Meedoenregeling is voor inwoners van 18 en ouder. Naast de verhoging van de inkomensgrens wordt in het coalitieakkoord voorgesteld om het Kindpakket voortaan aan ouders beschikbaar te stellen met (thuiswonende) kinderen tot 21 jaar.

De voorgestelde verruimingen zijn in lijn met de motie van februari 2022 en sluiten aan bij de in het raadsmemo Stand van zaken en doorontwikkeling armoedebeleid van februari 2022 (bijlage 2) vermelde mogelijkheden voor doorontwikkeling en actualisering van het armoedebeleid. Inzet van zowel de motie als de memo is om het beschikbare budget voor armoedebeleid maximaal te benutten.

Wij stellen nu de raad voor het Kindpakket en de Meedoenregeling zo snel mogelijk en met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2022 te verstrekken op basis van de in het coalitieakkoord gemelde wijzigingen (wijzigingen coalitieakkoord: inkomensgrens tot 120% van het sociaal minimum en het Kindpakket beschikbaar stellen voor ouders met thuiswonende kinderen tot 21 jaar). Aanvullend en aansluitend hierop stellen wij - in de geest van de maximale benutting van de armoedegelden - voor om de maximale vergoedingen te verhogen naar â¬ 500,- voor het Kindpakket (is nu â¬ 350,-) en â¬ 200,- voor de Meedoenregeling (is nu â¬ 125,-) en de vermogenstoets bij de Meedoenregeling niet meer toe te passen, zoals dat ook al het geval is bij het Kindpakket en de Gemeentepolis.

Deze onmiddellijke en versnelde uitvoering loopt vooruit op de wijziging van de Verzamelverordening werk en inkomen gemeente Zutphen 2017, die door de gemeenteraad moet worden vastgesteld en met een separaat raadsvoorstel geïmplementeerd wordt aan het einde van het jaar. Dit raadsvoorstel en -besluit vormt tot die formele vaststelling de basis voor deze verruimde uitvoering.

Beoogd effect

MÃr minimahuishoudens en kinderen kunnen meedoen met sport, cultuur en andere vormen van participatie. En het geld dat beschikbaar is voor inkomensondersteuning wordt maximaal en zo snel als mogelijk benut.

Argumenten

1.1. Voor de verruiming van het Kindpakket en de Meedoenregeling is een breed politiek draagvlak

De verhoging van het Kindpakket en de Meedoenregeling en de uitbreiding van 18 naar 21 jaar zijn maatregelen die expliciet zijn vermeld in het coalitieakkoord. Door verhoging van de inkomensgrens worden vooral ook mÃr werkende gezinnen bereikt die moeilijk kunnen rondkomen. De leeftijdsuitbreiding bij het Kindpakket voorkomt een directe armoedeval bij gezinnen met (oudere) kinderen. De verhoging van de vergoeding van het Kindpakket naar â¬ 500,- (als mogelijkheid vermeld in de raadsmemo (bijlage 2)) stelt meer kinderen in staat om mee te doen in de samenleving. Het huidige bedrag van â¬ 350,- is inclusief een bijdrage voor materiële zaken, waardoor ouders toch nog vaak uit eigen middelen moeten betalen voor lidmaatschappen en contributies. Dat kan aanleiding zijn om het Kindpakket niet aan te vragen. Dat geldt in nog veel sterkere mate voor de Meedoenregeling. Van diverse consultants en samenwerkingspartners (sociaal werkers, schuldhulpmaatjes, bewindvoerders) horen we dat de verlaging van de Meedoenregeling naar â¬ 125,- in 2020 er voor heeft gezorgd dat minima de Meedoenregeling niet meer aanvragen, omdat ze teveel zelf moeten bijleggen. Dit is een onbedoeld bezuinigingseffect, dat mede de sterke daling van de aanvragen in de afgelopen jaren

verklaart. Al deze hierboven genoemde wijzigingen zijn in lijn met de inzet van de motie en memo om het armoedebudget van 2022 (en de komende jaren) maximaal te benutten.

1.2 Door nu te starten met de uitvoering hebben we nog enkele maanden de tijd om de beschikbare financiën te middelen van 2022 in te zetten volgens de verruimde criteria.

De verruiming van het Kindpakket vraagt om wijziging van de Verzamelverordening werk en inkomen gemeente Zutphen 2017. Dat is de bevoegdheid van de raad. Dit besluitvormingstraject neemt enige maanden in beslag en de wijziging zal niet eerder gerealiseerd kunnen worden dan het einde van dit jaar. Daarnaast is de Rijksoverheid van plan enkele landelijke wijzigingen op het gebied van werk in inkomen vanaf 1 januari 2023 door te voeren, zie kamerbrief "Aanpak geldzorgen, armoede en schulden" (12-07-2022), kamerbrief "hoofdpijnenbrief Arbeidsmarkt" (05-07-2022) en "Participatiewet in Balans (22-06-2022). Deze wijzigingen hebben invloed op het traject en de planning van de verzamelverordening. Het is wenselijk om de tijd om aan te vragen volgens de verruimde criteria zo ruim mogelijk te maken. Voor zowel het Kindpakket als de Meedoenregeling is het belangrijk dat inwoners ten tijde van het nieuwe sport- en schoolseizoen kunnen aanvragen, omdat vooral dan de kosten worden gemaakt.

1.3 Het niet toepassen van de vermogenstoets bij de Meedoenregeling zorgt voor een groter bereik van inwoners en draagt bij aan eenvoudiger uitvoering van regelingen in de praktijk.

Bij gemeentelijke minimaregelingen is een vermogenstoets niet verplicht. Veel gemeentebesturen kiezen ervoor om deze dan ook niet toe te passen. Een vermogenstoets maakt de uitvoering van minimaregelingen namelijk arbeidsintensief en soms complex, terwijl effectief nauwelijks sprake is van kostenvermindering bij de uitgaven. De ervaring leert dat inwoners met een laag inkomen meestal geen (substantieel) vermogen hebben. Tegelijkertijd kan een vermogenstoets wel bijdragen aan het ervaren van een drempel voor het indienen van een aanvraag.

Tegen deze achtergrond is de vermogenstoets geschrapt bij de invoering van de (uitgebreide) Gemeentepolis in 2015 en de invoering van het Kindpakket in 2020. Nu we voorstellen de Meedoenregeling te verruimen is het een geschikt moment om ook hier de vermogenstoets te schrappen. Dan zijn alle (niet wettelijk verplichte) minimaregelingen gelijk op dit punt. Bij de verwachte stijging van de aanvragen als gevolg van de verruiming (en het extra werk als gevolg van het toekennen met terugwerkende kracht, zie argument 1.4) komt deze verminderde belasting ten goede van de uitvoeringscapaciteit.

1.4. Door de verruiming met terugwerkende kracht toe te passen wordt het beschikbare budget maximaal benut en worden eerdere aanvragers niet benadeeld.

Kindpakket en Meedoenregeling kunnen 1x per kalenderjaar worden aangevraagd. Wanneer we de verruiming pas eind 2022 laten ingaan, kunnen er minder inwoners een aanvraag indienen. Een deel van de doelgroep heeft immers in 2022 al aangevraagd en daarbij een lagere maximale vergoeding ontvangen. Verstrekken met terugwerkende kracht betekent dat er ambtshalve een nabetaling zal plaatsvinden bij alle toegekende verstrekkingen (â, - 150,- bij het Kindpakket en â, - 75,- bij de Meedoenregeling) en dat een deel van de aanvragers die zijn afgewezen vanwege een te hoog inkomen of een vermogen boven de vermogensgrens alsnog een verstrekking ontvangt ter hoogte van de nieuwe bedragen. Bovendien leidt de verhoging van de vergoeding, zoals aangeven onder argument 1.1, tot meer aanvragen omdat mensen niet of minder hoeven bij te leggen uit eigen middelen. De kans op een substantiële onderbenutting van het armoedebudget in 2022 wordt daardoor een stuk kleiner. Belangrijk ten slotte is ook dat

de eerdere aanvragers door toepassing met terugwerkende kracht naar 1 januari 2022 niet benadeeld worden ten opzichte van de aanvragers eind 2022.

Kanttekeningen

1.1 Het aantal jongeren tussen 18 en 21 jaar dat in aanmerking komt voor het verruimde Kindpakket is onbekend.

We weten ongeveer hoeveel kinderen in Zutphen in armoede leven. Op het inkomensniveau van 120% zijn dat er ruim 1.000. Dat geldt voor de leeftijdscategorie tot 18 jaar. We weten niet hoeveel jongeren tussen de 18 en 21 jaar op dit inkomensniveau leven. Het aantal jongeren in de bijstand schommelt tussen de 20 en 25 (niet al deze jongeren wonen echter bij hun ouders). We gaan voorts uit van 100 jongeren (of beter: ouders met inwonende jongeren) als potentiële doelgroep voor de uitbreiding van het Kindpakket met jongeren tussen 18 en 21 jaar. Door deze groep als een aparte groep te monitoren bij de verstrekking van het Kindpakket, kunnen we nagaan of dit realistisch is.

1.2 Er is een kans op dubbeling bij het aanvragen van het Kindpakket en de Meedoenregeling voor en door jongeren tussen 18 en 21 jaar.

Bij voorzieningen voor kinderen is de leeftijdsgrens van 18 jaar een gangbare scheidslijn. De jongere is dan volwassen en moet bijvoorbeeld zelf studiefinanciering aanvragen of een zorgverzekering afsluiten. De ouders hebben wel een onderhoudsplicht tot 21 jaar. Een aanvraag door de ouders voor het Kindpakket ten behoeve van hun volwassen inwonend kind, is tegen deze achtergrond legitiem. Maar dit (volwassen) kind kan zelf ook de Meedoenregeling aanvragen, omdat de Meedoenregeling vanaf 18 jaar kan worden aangevraagd. Daardoor is de kans op een "dubbele voorziening" aanwezig. Het uitsluiten van een dubbeling kan alleen op basis van formele regelgeving. Er ontbreekt op dit moment een rechtsgrond voor een dergelijke inperkende maatregel.

1.3 De verruiming van de Meedoenregeling kan mogelijk op termijn tot een forsere stijging leiden dan nu verwacht (begroot).

Bij het Kindpakket is bij de berekening van extra kosten uitgegaan van een (hoog) bereik van 90%. Het huidige bereik (inclusief Stichting Leergeld en het Jeugdfonds voor Sport en Cultuur) ligt op ongeveer 70%. De verwachting is reeds dat - misschien nog niet in 2022, maar op termijn - structureel 90% gehaald kan worden, nu er extra aandacht is voor kinderen binnen het armoedebeleid en sociaal domein breed. 90% is ook het bereik dat door de Rijksoverheid als streefgetal is genoemd in de bestrijding van armoede onder kinderen.

Bij de Meedoenregeling is het bereik op dit moment flink lager (941 huishoudens, 1030 verstrekkingen), ongeveer 35% van het aantal huishoudens op 110% van het sociaal minimum. Tegen deze achtergrond is een bereik van 50% op de korte termijn mogelijk nogal ambitieus. Op de (middel-)lange termijn is dit zeker haalbaar. Het is zelfs niet ondenkbaar dat de verhoging van het maximale bedrag bij de Meedoenregeling tot een groter bereik gaat leiden dan 50%, waarbij de inwoners die we afgelopen twee jaren zijn kwijtgeraakt weer gebruik gaan maken van de Meedoenregeling en het aanvragen van de Meedoenregeling ook voor andere groepen aantrekkelijk wordt nu zij niet of nauwelijks hoeven bij te leggen uit eigen middelen. Een groter

bereik dan nu voorzien zou de financiële ruimte voor andere maatregelen kleiner maken. Mede daarom is het belangrijk de verruiming van het Kindpakket en de Meedoenregeling goed te monitoren.

1.4 De adviesaanvraag bij de Brede Adviesraad Sociaal Domein is in behandeling.

De voorbereiding van dit besluit ligt in de zomerperiode. Er is daarom gekozen de adviesaanvraag bij de BASD parallel te laten lopen aan de besluitvorming. Omdat het gaat om verruiming van regelingen die ten goede komen aan inwoners ligt een positief advies in lijn der verwachting.

Financiën

Uitgangspunt bij het armoedebelief voor de komende jaren is dat er gewerkt wordt binnen het bestaande armoedebudget (product 605). De verruimingen kunnen (structureel) gerealiseerd worden binnen het huidige armoedebudget door verschuivingen binnen de (deel)budgetten van de minimaregelingen en de bijzondere bijstand. In 2022 is het aantal aanvragen (en uitgaven) tot nu toe op een vergelijkbaar niveau als in 2021. Dat betekent dat er voldoende financiële ruimte is voor het uitvoeren van de maatregelen met terugwerkende kracht. De (deel)budgetten van het Kindpakket en de Meedoenregeling worden opgehoogd met respectievelijk € 150.000,- en € 200.000,-. Dit wordt gedekt door overheveling van € 350.000,- vanuit het deelbudget bijzondere bijstand. De onderbenutting van het armoedebudget vindt vooral op dit deelbudget plaats.

Maatregelen	Ophoging (deel)budget	Begroting	Toelichting
Verruiming Kindpakket - inkomensgrens 120%, vergoeding max. € 500,-, jongeren 18-21 jaar	€ 150.000,-	€ 500.000,-	Verwacht bereik: 90% van de 1000 kinderen tussen 0 en 18 jaar. Geschat: extra 100 kinderen 18-21 jaar.
Verruiming Meedoenregeling inkomensgrens 120%, vergoeding € 200,-	€ 200.000,-	€ 423.000	Verwacht bereik: 50% van 4000 volwassenen (3500 huishoudens)
Totaal	€ 350.000,-		Onderbenutting in 2021 op de regelingen bedroeg € 1.000.000,-

Communicatie

Er komt een communicatie-offensief om de verruiming bekend te maken bij de doelgroep. Daarbij wordt benadrukt dat meer gezinnen in aanmerking komen voor beide regelingen en dat de vergoeding verhoogd is zodat men niet meer (of nauwelijks) hoeft bij te leggen. Speciale aandacht is er voor de inwonende kinderen tot 21 jaar. Er wordt een communicatieplan voor de verschillende doelgroepen gemaakt.

Uitvoering

Inwoners die in 2022 het Kindpakket en/of de Meedoenregeling hebben ontvangen krijgen bericht dat zij een hogere vergoeding krijgen. Afwijzingen op basis van een te hoog inkomen of vermogen worden herzien. Wanneer het inkomen niet hoger is dan 120% wordt de aanvraag alsnog gehonoreerd.

Om de effecten van de verruiming te kunnen monitoren, wordt bij de uitbetaling een onderscheid gemaakt tussen de huishoudens tot 110%, huishoudens tussen 110% en 120% en jongeren tussen 18-21 jaar.

Het traject van de wijziging van de Verzamelverordening werk en inkomen gemeente Zutphen 2017 wordt naar verwachting eind 2022 afgerond. Naast de verruiming van het Kindpakket en de Meedoenregeling zullen daarin andere wijzigingen worden meegenomen die betrekking hebben op alle hoofdstukken van de Verzamelverordening. Deels zijn dit verdere wijzigingen op het gebied van het armoedebeleid, deels zijn dit wijzigingen die voortvloeien uit wetswijzigingen of voortschrijdend inzicht bij de uitvoering. Alle wijzigingen worden zoveel mogelijk in één raadsvoorstel overzichtelijk gebundeld aangeboden aan de gemeenteraad.

Evaluatie

In de Burap en in het jaarverslag 2022 is nadrukkelijk aandacht voor de effecten van de verruiming op de prognose en het resultaat.

Conform de afspraak in het coalitieakkoord wordt een evaluatie over het armoedebeleid gepland en kijken we dan of de inkomensgrenzen en/of andere voorwaarden eventueel de aangepast moeten worden.

Bijlagen

1. Motie Behoud en inzet van middelen tegen armoedebestrijding (februari 2022)
2. Raadsmemo Stand van zaken en doorontwikkeling armoedebeleid (februari 2022)

Ontwerp

Bijlagen

Griffienummer : 2022-0077

gelet op artikel(en) 108 van de Gemeentewet;

Besluit :

Vooruitlopend op de aanpassing van de Verzamelverordening werk en inkomen van de gemeente Zutphen, het Kindpakket en de Meedoenregeling met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2022 uit te voeren onder de volgende bepalingen:

1. de inkomensgrens van het Kindpakket en de Meedoenregeling is 120% van het sociaal minimum;
2. het Kindpakket kan door ouder(s) worden aangevraagd voor hun thuiswonende kinderen van 0 tot 21 jaar;
3. de maximale vergoeding bedraagt â,¬ 500,- voor het Kindpakket en â,¬ 200,- voor de Meedoenregeling;
4. de vermogenstoets binnen de Meedoenregeling vervalt.

Behandeld in

29-08-2022 Forum

12-09-2022 Raad